

๔.๔ ปัญหา และแนวทางในการแก้ปัญหาบทบาทด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์ของวัดชลประทานรังสฤษฎ์ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

๔.๔.๑ ปัญหางานด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์

พระสงฆ์และประชาชนตอบแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับปัญหาบทบาทด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์ของวัดชลประทานรังสฤษฎ์ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรีโดยเรียงลำดับดังต่อไปนี้

๑. ปัญหาเกี่ยวกับบทบาทด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์ของวัดชลประทานรังสฤษฎ์ ด้านการดำเนินกิจการเพื่อการช่วยเหลือเกื้อกูล พบว่าโดยพระสงฆ์และประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวน ๔๑ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๕ มีความคิดเห็น ดังนี้

(๑.๑) ทางวัดขาดการประชาสัมพันธ์ทั่วถึงแก่ประชาชน ขาดการวางแผนการกระจายงาน

(๑.๒) ปัญหาด้านบุคลากร ขาดบุคลากรที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพขาดบุคลากรที่เป็นจิตอาสาเข้ามาช่วยในการทำงานและรองรับการปฏิบัติงานในอนาคต

(๑.๓) สำหรับการจัดสถานที่เพื่อทำกิจกรรมด้านกรรมฐานยังไม่เหมาะสมยังไม่มีสถานที่เป็นสัดส่วนที่ชัดเจน

(๑.๔) ห้องสมุดของวัดมีขนาดเล็กและประชาชนส่วนมากไม่ทราบว่าห้องสมุดของวัด

๒. ปัญหาเกี่ยวกับบทบาทด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์ของวัดชลประทานรังสฤษฎ์ด้านการช่วยเหลือเกื้อกูลกิจการของผู้อื่นเพื่อสาธารณประโยชน์ พบว่าพระสงฆ์และประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวน ๓๕ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๘ มีความคิดเห็น ดังนี้

(๒.๑) ทางวัดชลประทานรังสฤษฎ์ได้ให้การสนับสนุนกิจการของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนด้วยดี เช่น สนับสนุนโครงการวัดปลอดบุหรี่ กฐินปลอดเหล้า แต่ขาดความร่วมมือจากประชาชนที่เข้าที่วัด และยังมีพระสงฆ์บางรูปและประชาชน ยังคงมีการสูบบุหรี่ภายในวัดอยู่

(๒.๒) การเอื้อเฟื้อสถานที่สำหรับตั้งคลินิกชลประทานเพื่อถวายเป็นการรักษากแก่พระสงฆ์และให้บริการแก่อุบาสกอุบาสิกา ที่มาปฏิบัติธรรม ในวัดชลประทานรังสฤษฎ์ยังขาดการประชาสัมพันธ์ทั่วถึง

(๒.๓) ทางวัดมีสถานที่ไม่เพียงพอแก่การสนับสนุนกิจการของภาครัฐบางกิจกรรม เพราะพื้นที่คับแคบลงมาก

(๒.๔) วัดเป็นที่ตั้งศูนย์ประสานงานของกรมควบคุมการประพาสแต่มีปัญหา เรื่องขาดบุคลากร สำหรับมาคอยดูแลควบคุมการทำงานบำเพ็ญประโยชน์ของผู้ถูกคุมประพาสทำให้ มีหลายคนไม่ค่อยทำงานตามที่มอบหมาย

๓. ปัญหาเกี่ยวกับบทบาทด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์ของวัดชลประทานรังสฤษฎ์ด้านการช่วยเหลือเกื้อกูลสถานที่อันเป็นสาธารณสมบัติ พบว่าโดยพระสงฆ์และประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวน ๘๙ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๑ มีความคิดเห็น ดังนี้

(๓.๑) ในด้านนี้พระสงฆ์และประชาชนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าดีและเหมาะสมแต่ยังมีบางส่วนที่มีความเห็นว่า ทางวัดยังขาดการประชาสัมพันธ์ที่ทั่วถึง เวลา มีกิจกรรมระดมทุนสร้าง

(๓.๒) พระสงฆ์และประชาชนบางส่วนมีความเห็นว่างานด้านนี้ควรกระจายไปตามวัดต่างๆที่มีกำลังทุนทรัพย์ เพื่อให้เกิดประโยชน์กับสาธาณชนมากกว่านี้

๔. ปัญหาเกี่ยวกับบทบาทด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์ของวัดชลประทานรังสฤษฎ์ด้านการช่วยเหลือเกื้อกูลประชาชนทั่วไป พบว่าพระสงฆ์และประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวน ๒๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๔ มีความคิดเห็น ดังนี้

(๔.๑) วัดชลประทานรังสฤษฎ์ ยังไม่มีกองทุนสำรองเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยทางธรรมชาติ

(๔.๒) ขาดแคลนบุคลากรที่เป็นจิตอาสาในเวลาที่ต้องการนำข้าวของไปช่วยเหลือและบริจาคตามสถานที่ต่างๆ

(๔.๓) บางครั้งวัตถุทิบ เช่น เครื่องอุปโภคบริโภค มีน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการสำหรับแจกจ่ายให้นักศึกษาที่จะนำไปออกค่ายอาสาพัฒนาชนบท

(๔.๔) ส่วนการสนับสนุนทุนการศึกษาและให้ที่พักพิงแก่นักเรียนนักศึกษาที่เรียนดีแต่ขาดทุนทรัพย์เป็นกิจกรรมที่ดี หากแต่ในอนาคตถ้ามี จำนวนมากขึ้น ทางวัด อาจจะมีปัจจัยสนับสนุนไม่เพียงพอ

๔.๔.๒ แนวทางในการแก้ปัญหาทางด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์

พระสงฆ์และประชาชนตอบแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับปัญหาบทบาทด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์ของวัดชลประทานรังสฤษฎ์ อำเภopakเกร็ด จังหวัดนนทบุรีโดยเรียงลำดับดังต่อไปนี้

๑. แนวทางแก้ปัญหาเกี่ยวกับบทบาทด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์ของวัดชลประทานรังสฤษฎ์ด้านการดำเนินกิจการเพื่อการช่วยเหลือเกื้อกูล พบว่า

(๑.๑) ทางวัดควรมีการวางแผนที่ดี การบริหารจัดการ การกระจายงาน และมีการประชาสัมพันธ์ ที่ทั่วถึงแก่ประชาชน

(๑.๒) ควรมีการจัดการฝึกอบรมบุคลากร และรับสมัคร บุคลากรที่เป็นจิตอาสา ก่อนจะช่วยงานความได้รับการฝึกอบรมเพื่อการทำงานที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เพื่อรองรับการปฏิบัติงานในอนาคต

(๑.๓) ควรจัดหาสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับการทำกรรมฐาน ที่เป็นสัดส่วน ทั้งที่พักอาศัยและที่ปฏิบัติ

(๑.๔) ควรมีการประชาสัมพันธ์และปรับภูมิทัศน์ของห้องสมุดของวัดให้มีความน่าสนใจและสะอาดร่มรื่น เหมาะแก่การอ่านหนังสือ

๒. แนวทางแก้ปัญหาเกี่ยวกับบทบาทด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์ของวัดชลประทานรังสฤษฎ์ด้านการช่วยเหลือเกื้อกูลกิจการของผู้อื่นเพื่อสาธารณประโยชน์ พบว่า

(๒.๑) ทางวัดชลประทานรังสฤษฎ์ได้ให้การสนับสนุนกิจการของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนด้วยดี เช่น สนับสนุนโครงการวัดปลอดบุหรี่ กฐินปลอดเหล้า ควรมีการทำความเข้าใจกับ

ประชาชน โดยการให้พระสงฆ์ช่วยกันอบรมประชาชนผ่านกิจกรรมการแสดงธรรมประจำวันอาทิตย์ และการเทศน์ในงานศพ

(๒.๒) การเอื้อเฟื้อสถานที่สำหรับตั้งคลินิกชลประทานเพื่อถวายเป็นการรักษากแก่พระสงฆ์และให้บริการแก่อุบาสกอุบาสิกา ที่มาปฏิบัติธรรม ในวัดชลประทานรังสฤษฎ์ควรมีการประชาสัมพันธ์ที่ทั่วถึงกว่านี้ เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปที่มาทำบุญที่วัด ได้รับการบริการด้วย

(๒.๓) ทางวัดมีสถานที่ไม่เพียงพอแก่การสนับสนุนกิจการของภาครัฐบางกิจกรรม เพราะพื้นที่คับแคบลงมากจึงควรสนับสนุนเฉพาะบางกิจกรรมที่มีความสำคัญและไม่ต้องใช้พื้นที่ในการจัดกิจกรรมมากนัก

(๒.๔) วัดเป็นที่ตั้งศูนย์ประสานงานของกรมควบคุมการประพฤติกรรมมีการประสานงานกันอย่างจริงจัง และทางเจ้าหน้าที่ควรมีการมาติดตามประเมินผลกับผู้ที่มาบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ด้วย

๓. แนวทางแก้ปัญหาเกี่ยวกับบทบาทด้านการสาธารณสงเคราะห์ของวัดชลประทานรังสฤษฎ์ด้านการช่วยเหลือเกื้อกูลสถานที่อันเป็นสาธารณสมบัติ พบว่า

(๓.๑) ในด้านนี้พระสงฆ์และประชาชนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเป็นดีและเหมาะสมอยู่แล้ว

(๓.๒) พระสงฆ์และประชาชนบางส่วนมีความเห็นว่างานด้านนี้ควรกระจายไปตามวัดต่างๆ ที่มีกำลังทางทุนทรัพย์ เพื่อให้เกิดประโยชน์กับสาธารณชนมากกว่านี้

๔. แนวทางแก้ปัญหาเกี่ยวกับบทบาทด้านการสาธารณสงเคราะห์ของวัดชลประทาน-รังสฤษฎ์ ด้านการช่วยเหลือเกื้อกูลประชาชนทั่วไป พบว่า

(๔.๑) วัดชลประทานรังสฤษฎ์ จัดตั้งกองทุนสำรองเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยทางธรรมชาติเพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์ในการช่วยเหลือ

(๔.๒) ควรเปิดรับสมัครบุคลากรที่เป็นจิตอาสาในเวลาที่ต้องการนำข้าวของไปช่วยเหลือ และบริจาคตามสถานที่ต่างๆ

(๔.๓) ต้องอาศัยการประชาสัมพันธ์ บอกบุญแก่ ญาติโยมที่มาทำบุญที่วัดให้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ในการมอบเครื่องอุปโภคบริโภคให้แก่เด็กนักเรียนที่ได้นำไปออกค่ายอาสาพัฒนาชนบท

(๔.๔) ส่วนการสนับสนุนทุนการศึกษาและให้ที่พักพิงแก่นักเรียนนักศึกษาที่เรียนดีแต่ขาดทุนทรัพย์เป็นกิจกรรมที่ดี หากแต่ในอนาคตถ้ามี จำนวนมากขึ้น ทางวัด อาจจะมีปัจจัยสนับสนุนไม่เพียงพอ ควรหาทุนสนับสนุนเพิ่มเติมจาก ประชาชนผู้มีจิตศรัทธา

๔.๕ ผลการสัมภาษณ์ บทบาทด้านการสาธารณสงเคราะห์ของวัดชลประทานรังสฤษฎ์ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) จำนวน ๕ รูป ดังนี้

- ๑) พระธรรมวิมลโมลี (รุ่น อธิปัตถุ) เจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์
- ๒) พระครูปลัดวิมลสิริวัฒน์ (สมชาย สีลธโร) วัดชลประทานรังสฤษฎ์
- ๓) พระมหาสุรศักดิ์ ธนปาโล ครูสอนพระปริยัติธรรม วัดชลประทานรังสฤษฎ์
- ๔) พระมหาหอด รตนธนา โณ ครูสอนพระปริยัติธรรม วัดชลประทานรังสฤษฎ์
- ๕) พระมหาณัฐภัทร จิตวชิรเมธี เลขานุการสำนักศาสนศึกษา วัดชลประทาน-

รังสฤษฎ์

ผลจากการสัมภาษณ์ สรุปได้ ดังนี้

๑. โดยภาพรวมงานด้านสาธารณสงเคราะห์ของวัดนั้นมีความสำคัญมาก เพราะเป็นการช่วยเหลือสนับสนุนช่วยเหลือคน ช่วยเหลือสังคม และบทบาทของพระสงฆ์และวัดนั้นสามารถเข้าถึงประชาชนได้เป็นอย่างดีมาก โดยเฉพาะด้านภัยพิบัติต่างๆ ทั้งพระสงฆ์และวัดทั่วประเทศก็ได้ให้การสงเคราะห์กันเป็นอย่างมาก ตลอดจนการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาความยากจน และการประกอบอาชีพให้แก่ประชาชนได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะเกี่ยวกับการศึกษาของเด็กและเยาวชน ยิ่งวัดเราให้การสงเคราะห์ในด้านนี้มากยิ่งขึ้น นับว่าจะเป็นที่น่าเชิดชูหน้าตาของวัดและพระพุทธศาสนาเป็นอย่างยิ่ง งานสาธารณสงเคราะห์ถือว่าเป็นงานหลัก งานหนึ่งของคณะสงฆ์ แต่ว่าคนยังเข้าใจไม่ถูกต้อง เช่น การแสดงธรรม การช่วยเหลือทางด้านจิตใจ พระจะทำโดยไม่เลือกชนชั้น เวลาเกิดเหตุการณ์คับขันต้องอาศัยการช่วยเหลือ เช่น เกิดสึนามิ นอกจากช่วยเหลือทางด้านข้าวของแล้วยังไม่พอ ที่นี้กลุ่มคนที่จะช่วยเหลือ ด้านจิตใจก็คือพระ จะเห็นว่าเวลามีภัยอย่างนั้น พระเข้าไปมีบทบาท เช่น เข้าไปสวดมนต์ เข้าไปกล่อมเกล่าจิตใจ และเมื่อปีที่ผ่านมาน้ำท่วมใหญ่ พระก็มีส่วนมาก ตามที่แหล่งพักพิงของผู้ที่น้ำท่วม ไปชวนไหว้พระสวดมนต์ชี้แจงให้โยม ไม่ตกอกตกใจ ให้มองเห็นว่าภัยธรรมชาติเกิดขึ้นแล้วก็หายไปได้ ให้โยมมีสติ เพราะงานสาธารณสงเคราะห์งานช่วยเหลือทางด้านจิตใจ ช่วยเหลืออย่างสูง แต่ว่าคนมองไม่ค่อยเห็น เขาจะมองในเรื่องของวัตถุที่นี้ด้านงานช่วยเหลือทางด้านวัตถุ ก็มีมาทุกยุคทุกสมัย ตามยุคตามสมัย เช่นว่าเมื่อก่อนนี้ บ้านเมืองยังไม่เจริญ สถานการศึกษาของเด็กไม่มี ก็อาศัยพระเถระอันเป็นที่เคารพของญาติโยม สร้างโรงเรียน ขวนญาติโยมสร้างโรงเรียน สร้างอาคารเรียน สร้างถนนยังมีเมื่อก่อน ยังมีถนนพระนั้น พระนี้ เชื่อมระหว่างหมู่บ้าน เชื่อมระหว่างอำเภอ ก็ใช้พระที่มีบารมี พระที่ควรจะกล่าวถึงไว้องค์หนึ่ง เช่นครูบาศรีวิชัย ท่านขวนญาติโยมศรัทธาสร้างถนนจากตีนดอยขึ้นดอยสุเทพ โดยไม่ต้องใช้งบประมาณของทางราชการ ซึ่งปัจจุบันก็เป็นถนนที่ยังใช้ประโยชน์ได้ ชาวเชียงใหม่จึงหล่อรูปครูบาวิชัยไว้ที่ข้างถนน ทางขึ้นดอยสุเทพ เรียกว่าทำระดับชาติ โดยไม่ใช้งบประมาณนี้เรียกว่า สาธารณสงเคราะห์^๑

^๑สัมภาษณ์ พระธรรมวิมลโมลี (รุ่น อธิปัตถุ), เจ้าคณะภาค ๑๗ เจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์, ๒๘ กันยายน ๒๕๕๕.

๒. บทบาทของวัดชลประทานรังสฤษฎ์ใน “ด้านดำเนินการเพื่อการช่วยเหลือเกื้อกูล” นั้นโดยภาพรวมบทบาทของวัดในการดำเนินการเพื่อการช่วยเหลือเกื้อกูลนั้น วัดได้มีการร่วมมือร่วมใจกับประชาชนเช่น จัดกิจกรรมอบรมส่งเสริมด้านศีลธรรมและการสํารวมกาย วาจา ใจ ด้านจิตใจ ทำให้ชาวบ้านกับวัด ก็อยู่กันด้วยความปกติสุขด้วยวิธีการจัดกิจกรรมแสดงปาฐกถาประจำวันอาทิตย์ทางวัดจะพยายามให้เกิดความสบายใจไม่ได้บังคับกะเกณฑ์ว่าต้องแต่งตัวอย่างไร ต้องนั่งอย่างไร ใครสะดวกจะชอบเจอผู้ที่แสดงธรรม จะนั่งในห้องประชุมก็ได้ หรือจะนั่งตามใต้ร่มไม้ หรือจะอยู่ในลักษณะที่สบายๆ ก็คือหลังพิงข้างอะไรบ้าง มันสะดวกในเรื่องของการฟัง^๒ ปัญหาอุปสรรคก็มีคือด้านบุคลากรพระที่จะทำงานด้านสาธารณสงเคราะห์ของพระและวัดนั้นมีจำนวนลดน้อยลงมาก จึงควรให้มีการส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรให้มากขึ้นก็ดี และสิ่งที่ควรปรับปรุงคือต้องหาวิธีที่จะสามารถแนะนำแนวทางให้คนในชุมชนตลอดจนเด็กและเยาวชน ได้เข้าถึงหลักธรรมตามหลักพระพุทธศาสนาและนำไปใช้ปฏิบัติในวิถีชีวิตได้จริง

๓. บทบาทของวัดชลประทานรังสฤษฎ์ใน “ด้านเพื่อการช่วยเหลือเกื้อกูลกิจการของผู้อื่น” นั้นโดยภาพรวมบทบาทในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นนั้น วัดได้ให้ความช่วยเหลือทั้งสถานที่และกำลังทรัพย์สร้างสาธารณประโยชน์ให้แก่ชุมชนเกือบครบทุกอย่าง โดยคำนึงถึงความผาสุกของประชาชนเป็นที่ตั้งด้วยดีเสมอมา และวัดได้ร่วมมือกับหน่วยงานทางราชการและกลุ่มผู้นำชุมชนและชาวบ้านได้เป็นอย่างดี โดยการใช้วัดเป็นศูนย์กลางในการอำนวยความสะดวกในทุกสรรพสิ่งให้แก่ชุมชน ปัญหาอุปสรรคก็คงในด้านที่ทางวัดจะต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมากเกี่ยวกับงานในด้านนี้ ทิศทางวัดควรส่งเสริมสร้างปลูกจิตนียให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกันทำ กันคิด และร่วมรับประโยชน์ด้วยกัน^๓

๔. บทบาทของวัดชลประทานรังสฤษฎ์ใน “ด้านการช่วยเหลือเกื้อกูลสถานที่อันเป็นสาธารณสมบัติ” นั้นโดยภาพรวมในการช่วยเหลือเกื้อกูลสถานที่อันเป็นสาธารณสมบัติ วัดชลประทานรังสฤษฎ์ ถือว่าได้ดำเนินงานมาเป็นอย่างดี พระเดชพระคุณหลวงพ่อดวงพรมมมังคลาจารย์ หลวงพ่อปัญญาเมื่ออายุ ๘๐ ปี ท่านก็เป็นประธานจัดหาทุนสร้างอาคารให้โรงพยาบาลกรมชลประทาน ปัจจุบันเรียกว่าศูนย์การแพทย์ปัญญานันทภิกขุ ที่เรียกว่าตึก ๘๐ ปี ใช้งบประมาณตั้ง ๑๐๐ กว่าล้าน รวมทั้งอุปกรณ์เครื่องใช้แล้วก็ประมาณ ๒๐๐ กว่าล้าน หรือหลังจากหลวงพ่อดวงสังขารไปแล้วผม (พระธรรมวิมลโมลี) ได้ดำเนินการตามปรารถนาของท่านสร้างโรงพยาบาลศรีนครินทร์ปัญญานันทภิกขุ ที่จังหวัดพัทลุง ที่เรียกว่าสาธารณสงเคราะห์เพราะว่าสร้างแล้วมอบให้กับทางราชการ ใครจะมาใช้ใครจะมารักษาจะเป็นคนนับถือศาสนาพุทธหรือไม่ ก็ได้สนใจ เพียงแต่ว่าได้มีส่วนช่วยให้ คนที่มีความทุกข์ความเดือดร้อน ได้พ้นจากความทุกข์ความเดือดร้อน ปัญหาอุปสรรคมันก็มี มันก็แก้ได้ เล็กๆน้อยๆ เช่นว่าในเบื้องต้นก็ขาดแคลนทุนทรัพย์แต่เมื่อประกาศออกไปญาติโยมก็ช่วยกัน ทอดกฐินบ้าง ทอดผ้าป่าบ้าง ปัญหาอุปสรรคในการสร้างโรงพยาบาล ที่ถือว่าเป็นปัญหาที่ยัง

^๒สัมภาษณ์ พระครูปลัดวิมลศิริวัฒน์ (สมชาย สีลธโร), วัดชลประทานรังสฤษฎ์ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๕.

^๓สัมภาษณ์ พระมหาสุรศักดิ์ ธนปาโล ป.ธ.๙, ครูสอนพระปริยัติธรรมวัดชลประทานรังสฤษฎ์, ๒๕ กันยายน ๒๕๕๕.

แก้ไม่ได้ก็คือเรื่องบุคลากร เพราะว่าหมอกว่าจะจบตั้ง ๖ ปี ๗ ปี อย่างอื่นก็ยังพอหาเสริมได้ แต่ว่าหมอพยาบาลที่เขาผลิตไม่ทัน แล้วก็หมอเชี่ยวชาญก็มักจะอยู่ในเมืองเสีย ออกไปอยู่ต่างจังหวัด มันไกล มีน้อย ปัจจุบันนี้ก็ยังมีบริการไม่เต็มที่ ส่วนอย่างอื่นก็พอไปได้^๔

๕. บทบาทของวัดชลประทานรังสฤษฎ์ใน “ด้านการช่วยเหลือเกื้อกูลประชาชนทั่วไป” นั้น พระสงฆ์ถือว่าเป็นหน้าที่หลักที่จะต้องช่วยเหลือสังคมโดยเฉพาะด้านจิตวิญญาณพระสงฆ์จะต้องทำหน้าที่แนะนำชี้ทางถูกชี้ทางผิดให้กับญาติโยมผู้ยังขาดปัญญาหรือว่ามีปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรมยังน้อยอยู่บทบาทของวัดและของพระสงฆ์ในด้านนี้ยังมีน้อย ในสังคมไทยวัดที่มีนโยบายในเชิงสังคมสงเคราะห์มีน้อยมากพระเถระผู้ใหญ่ควรเข้ามามีบทบาทชี้แนวทางให้พระผู้น้อยน่านโยบายไปปฏิบัติ ถ้าสมมติว่า พระจะสงเคราะห์เด็กสามารถสงเคราะห์ได้เยอะมาก เพราะว่าพระที่อยู่อาศัยก็ฟรี และเชื่อว่าแต่ละวัดสามารถเจียดที่อยู่อาศัยให้ได้หากก็ได้ เครื่องนุ่งห่มกับการเรียนก็ไม่เท่าไรก็ได้ เรื่องอาหารกับเรื่องที่อยู่ค่อนข้างจะจ่ายสูงกว่าถ้าจะช่วยกันทำให้มากกว่านี้และช่วยกันดูแลให้เป็นเหมือนสมัยโบราณ คือเอาเด็กมาไว้วัด แล้ววัดก็ให้การสนับสนุนทั้งศีลธรรมจรรยา การศึกษา ก็จะเป็นประโยชน์ต่อสังคมมาก^๕

๖. ในการพัฒนางานด้านสาธารณสงเคราะห์นี้ต้องอาศัยหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา จะมีประโยชน์ต่อชุมชนมาก ก็ต้องอาศัยยึดหลักสังคหวัตถุธรรม ๔ ประการ ธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้อื่น นำมาใช้ด้วยกันทั้ง ๔ ข้อ จะขาดข้อใดข้อหนึ่ง ก็ไม่สมบูรณ์ ต้องครบจึงจะสามารถช่วยทำให้การปฏิบัติงานด้านนี้เข้มแข็งและดียิ่งขึ้น คือมีการให้ มีการพูด มีการแนะนำ ประโยชน์ และมีความเป็นธรรมเสมอภาคกันในทุกคนทุกฝ่าย สอดคล้องเข้าด้วยกัน หลักทำนี้ถือเป็นหลักปฏิบัติที่ดีที่สามารถช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้การทำงานด้านการสาธารณสงเคราะห์สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ตลอดจนจนสามารถที่จะยึดเหนี่ยวน้ำจิตน้ำใจทั้งวัดและทั้งบ้านและผู้ที่อยู่อาศัยในเขตชุมชนนั้นก็จะพลอยได้รับประโยชน์รับความสุขเสมอกัน และวัดตลอดจนพระพุทธศาสนา^๖ พรหมวิหาร

^๔ สัมภาษณ์ พระธรรมวิมลโมลี (รุ่น จีรปัญญา), เจ้าคณะภาค ๑๗ เจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์, ๒๘ กันยายน ๒๕๕๕.

^๕ สัมภาษณ์ พระมหาลออด รตนญาโณ, ครูสอนพระปริยัติธรรมวัดชลประทานรังสฤษฎ์ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๕.

^๖ สัมภาษณ์ พระครูปลัดวิมลศิริวัฒน์ (สมชาย สีธโร), วัดชลประทานรังสฤษฎ์ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๕.

^๗ สัมภาษณ์ พระมหาสุรศักดิ์ ธนปาโล, ครูสอนพระปริยัติธรรมวัดชลประทานรังสฤษฎ์, ๒๕ กันยายน ๒๕๕๕.

ธรรมเป็นธรรมที่เหมาะสมแก่การสาธารณสุขสงเคราะห์อย่างแท้จริง^๘ ในด้านการพัฒนางานต้องใช้หลักธรรม คือ ทาน ปิยวาจา อตถจริยา สมานัตตตา^๙

ต้องสอนคนให้พึ่งตัวเอง ให้ช่วยตัวเองให้มากที่สุด จะรอการช่วยเหลือจากคนอื่นคนนี้ ก็คงได้ไม่สม่ำเสมอแล้วก็ได้มาก ไม่มีความสุข ถ้าเขามีศักยภาพพอที่จะช่วยตัวเองได้ก็น่าจะเร่งให้เขาได้ช่วยตัวเอง ก็ดูภาพทางทีวีบางที คนแท็กก็ไม่มี มือก็ไม่สมบูรณ์ ก็ยังประกอบอาชีพทำมาหากินได้ เมื่อเร็วๆนี้ คนที่เขามีแต่แท็กก็ยังสามารถเป็นช่างซ่อมมอเตอร์ไซด์ได้ แกวสุพรรณบุรี ถ้าเราสอนอย่างนี้ สังคมก็จะไม่แบกภาระคนที่ไม่มีจะกินจริงๆคนไทยมีกิน แต่ขี้เกียจแล้วก็อยากทำงานสบายแล้วไปๆ มาๆ บวกกับคนไทยใจดีก็เลยมีกลุ่มคนที่ขี้เกียจแล้วก็คิดว่า ดีหน้าเศร้าเล่าความเท็จขายความจนไป เตียวก็เรียกร้องความสงสาร เห็นอกเห็นใจ อยากจะเตือนคนที่ชอบให้ทั้งหลายว่า ต้องให้แล้ว ประกอบด้วยสติปัญญา ก่อนให้ก็ต้องใช้ปัญญาสังคมเราจะได้ดีขึ้นแล้วก็ข้าวของที่ให้ก็ควรจะได้เป็นประโยชน์กับคนที่สมควรได้ให้มากที่สุด^{๑๐}

๗. ทิศทางในการทำงานด้านสาธารณสุขสงเคราะห์ ควรยึดหลักแบบเดิมที่พระมหาเถระ ท่านมอญนโยบายให้ถือปฏิบัติอยู่แล้วและควรปรับปรุงยุคให้เหมาะสมกับภาวะการณ์สมัยใหม่ที่สำคัญต้องปลูกฝังให้พระเรามีความเสียสละเพื่อสังคมก็จะเป็นคุณประโยชน์ต่อทุกฝ่ายเป็นอย่างสูง และวัดควรพัฒนาวัดให้เป็นของชุมชนโดยชุมชนและเพื่อชุมชน โดยให้ชุมชนร่วมกันเป็นเจ้าของและควรสร้างภาพลักษณ์ของวัดให้ได้ ๕ ประการคือ เป็นที่พักอาศัยของพระภิกษุและสามเณร เป็นที่บวชเรียนศึกษาพระธรรม เป็นที่บำเพ็ญบำเพ็ญกุศล เป็นที่สร้างความสัมพันธ์ระหว่างวัดกับชุมชนให้เกิดความรู้สึกวัดกับชุมชนเป็นหน่วยงานเดียวกัน^{๑๑}

^๘ สัมภาษณ์ พระมหาหรรษา รตนธำณ, ครูสอนพระปริยัติธรรมวัดชลประทานรังสฤษฎ์, ๒๕ กันยายน ๒๕๕๕.

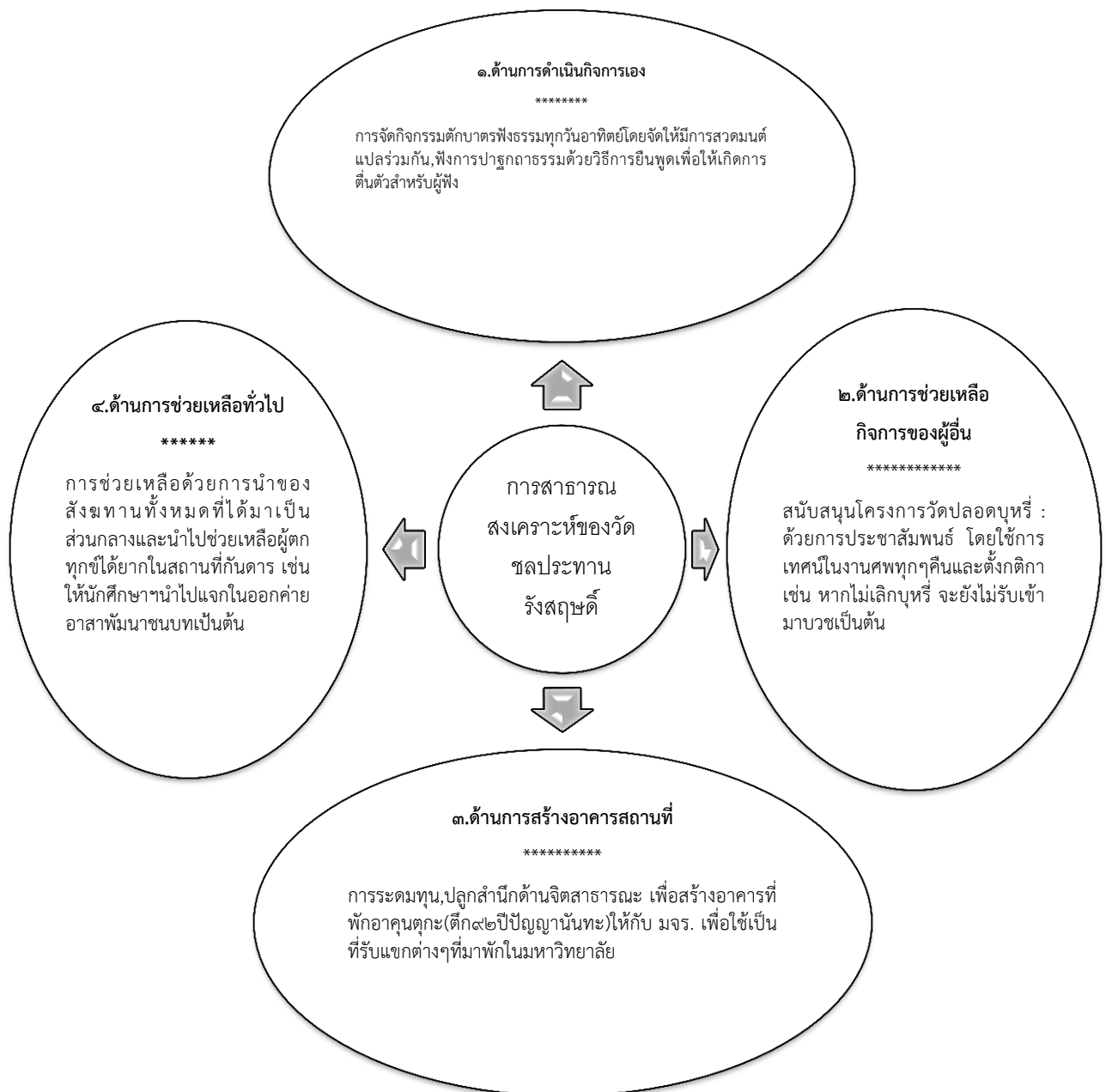
^๙ สัมภาษณ์ พระมหาณัฐภัทร จิตวิชิตเมธี, เลขานุการสำนักศาสนศึกษาวัดชลประทานรังสฤษฎ์ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๕.

^{๑๐} สัมภาษณ์ พระครูปลัดวิมลศิริวัฒน์ (สมชาย สีลธโร), วัดชลประทานรังสฤษฎ์ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๕.

^{๑๑} สัมภาษณ์ พระมหาหรรษา รตนธำณ, ครูสอนพระปริยัติธรรมวัดชลประทานรังสฤษฎ์ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๕

๔.๖ สรุปองค์ความรู้จากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์ของวัดชลประทานรังสฤษฎ์ อำเภอบางเกร็ด จังหวัดนนทบุรี” ทำให้ผู้วิจัยได้รับองค์ความรู้จากการวิจัยดังแผนภาพที่ ๔.๑ ดังนี้

จากแผนภาพที่ ๔.๑ สรุปองค์ความรู้บทบาทด้านการสาธารณสงเคราะห์ของวัดชลประทานรังสฤษฎ์ อำเภอบางเกร็ง จังหวัดนนทบุรี พบว่า

๑) ด้านดำเนินกิจการเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูล มีข้อที่มีความโดดเด่นที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญมากที่สุดคือ ด้านการจัดกิจกรรมฟังธรรมต์กบาตรทุกวันอาทิตย์ โดยวิธีการแสดงธรรมด้วยการยืน ซึ่งเป็นต้นแบบใหม่สำหรับวงการพระนักเทศน์ที่หลวงพ่อบุญญา (พระพรหมมงคลจารย์) ได้เป็นผู้ริเริ่มมาจนเป็นที่รู้จักของประชาชนทั่วไปและจัดให้มีการตักบาตรสาธิตในวันอาทิตย์เพื่อให้วันอาทิตย์เป็นวันหยุดเพื่อทำบุญชดเชยจากวันพระทั่วไปที่ไม่ตรงกับวันหยุดราชการ

๒) ด้านเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลกิจการของผู้อื่น มีข้อที่โดดเด่นที่สุดในด้านนี้คือการสนับสนุนโครงการวัดปลอดบุหรี่ โดยการให้พระนักเทศน์ภายในวัดช่วยกันรณรงค์ให้ประชาชนที่เข้ามาทำบุญให้เข้าใจทั้งการติดยาเสพติดและด้วยวิธีการตั้งกติกาก่อนเข้าวัด เช่น หากยังสูบบุหรี่อยู่ก็ไม่สามารถรับเข้ามาอุปสมบทในวัดชลประทานรังสฤษฎ์ได้ เป็นต้น

๓) ด้านการช่วยเหลือเกื้อกูลสถานที่อันเป็นสาธารณสมบัติ มีข้อที่โดดเด่นที่สุดคือ การสร้างตึกอาคันตุกะ ให้กับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยวิธีการปลูกจิตสำนึกในเรื่องจิตสาธารณะ จิตอาสา และการระดมทุนจากผู้ที่เคยรพณ์ถึงหลวงพ่อบุญญา และคนที่มิจิตเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาต้องการสร้างสิ่งอันเป็นสาธารณสมบัติ เช่น การสร้างโรงพยาบาล สร้างโรงเรียน สร้างถนนสาธารณะ เป็นต้น

๔) ด้านการช่วยเหลือเกื้อกูลประชาชนทั่วไป มีข้อที่โดดเด่นที่สุด คือ การช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติทางธรรมชาติ ต่างๆ เช่น อุทกภัย วาตภัย และการได้มาซึ่งข้าวสารอาหารแห้งก็ได้มาจากการตั้งกติกาก่อนเข้าวัดให้ประชาชนถวายสังฆทานเมื่อพระสงฆ์รับแล้วให้รวมไว้เป็นกองกลาง เพื่อนำไปช่วยเหลือประชาชนที่ตกทุกข์ได้ยากต่อไป และด้วยวิธีการมอบให้ นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยต่างๆ นำไปแจกจ่าย ในการออกค่ายอาสาพัฒนาชนบท ตามสถานที่กั้นดารต่อไป เป็นต้น